

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četr let 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katoł. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torika opoldne. — Ne zaprte reklamacije so poštnine proste.

Huda obsodba.

Moč nemškega naroda propada. To opazujemo tudi mi ob naših nemško-slovenskih mejah. Z lastno močjo Nemci ne napredujejo več in ne prodirajo. Širi se nemštvo samo s poturicami, z odpadniki od slovenskega ljudstva. Pač pa vidimo, da se mlada in žilava slovenska moč ob meji med Radgono, Spielfeldom in Mariborom že krepko zajeda v nemško telo. Tudi Nemci to vidijo in čutijo. Zato so si ustanovili zloglasno »Südmarko« in ob mejah z njeno pomočjo začeli naseljevati — nemške protestante iz rajha. Glavni naskok pomemnevalne politike mora občutiti št. Ilj v Slov. goricah. Že blizu milijon so vrgli Nemci v št. Ilj, toda hvala Bogu, Slovenci se še držijo. Pač pa je začel smrad gnjilobe prihajati iz nemškega tabora v št. Ilju in v okolici. To nam je pokazala sodnijska obravnava dne 6. t. m. v Mariboru.

Zakonska dvojica Seifert je kupila Pukškovo posestvo pri Zgornji Sv. Kungoti. Doma sta iz Badenskega, kjer jih je vlovil südmarkin agent ter jima slikal nebese ob nemško-slovenski meji. Stariši so ju svarili, toda izseljalni nagon jih je že imel v krempljih. Posestvo je stalo 27.000 kron. Od tega bi naj ostalo vknjiženega 13.500 K kot dolg hranilnici, 2500 K bi naj Seifert izplačala, 2000 bi darovala »Südmarka«, a ostalo bi se naj odplačevalo v letnih obrokih. Toda darilo »Südmarke« je — goljufija, kajti za vsoto, ki jo podeli »Südmarka«, se posestvo višje ceni. Ko sta prišla zakonska Seifert, sta takoj uvidela, da sta ogoljufana. Sedem oralov najboljšje zemlje je bilo že prej odprodano. Gozd je bil skoro popolnoma posekan, njive izrabljene, travniki zanemarjeni; hiša in gospodarsko poslopje je bilo v najslabšem stanju, svinjskega hleva sploh ni bilo, istotako ne kurnika in nobenega stranišča. Ker sta se upirala, se je sklenila z njima najemninska pogodba. Plačevati sta morala »Südmarki« visoko najemnino letnih 1200 K. Ves svoj denar sta vtaknila v gospodarstvo, toda zaman, stroški so bili preveliki. Zato sta odpovedala najemnino. Toda »Südmarka« jih je pregovorila, naj še ostaneta vsaj čez zimo. In ostala sta.

Toda kaj je naredila sedaj plemenita nemška »Südmarka«. V sredi zime je najemnikoma naenkrat odpovedala ter zahtevala, da odideta z vsem v 14 dneh. Sredi zime in v 14 dneh. Zdej sta se zatekla k sodišču ter zahtevala, da se odloži rok do 16. marca. Sodišče jima je ugodilo ter s tem obsodilo — »Südmarko«. Kmetica Seifert je pri sodnijski obravnavi izrekla proti zastopniku »Südmarke« te-le besede: »Š. indel! Najprej izvabite ljudi z neresničnim opisovanjem iz domovine, potem pa jih spravite ob to, kar so si težko pridelali in prihranili. Fej, sramovati bi se morali!»

Govorimo s pravimi narodnimi dejanji!

Slovenci radi tožimo, pa premalo jih je, ki bi z dejanskim delom kaj žrtvovali se za ljudstvo. Naša organizacija je bila, ki je vedno kazala na pot teh žrtev, ona je dvignila ljudsko izobraževalno delo, ona je prva dvignila s tem pravo slovensko narodno samopomoč. Če bi razvoj slovenskega ljudstva bil odvisen od liberalnih omizij in liberalnih redakcij, bi zavednost slovenska še do tja ne segala, kamor sega ljubljanska megla. Ogromna večina dejanskega narodnega dela leži na ramah naših somišljenikov — posebno slovenskih duhovnikov na Koroškem in na mladem našem naraščanju na spodnještajerskih mejah. Sedanji položaj slovenskega naroda pa kliče še vedno več moči na to delo. S tem delom se praktično pripravljamo bodočnosti našega naroda. Vse drugo delo in vsi nastopi ne bodo imeli sedaj mnogo uspeha. Naše mnenje je: v prvi vrsti vsi, ki čutite količkaj moči v sebi — na pomoč naši izobraževalni organizaciji, na pomoč »Slovenskim krščansko socialnim zvezam« na Koroškem, Štajerskem, Primorskem in Kranjskem! To delo naj se pomladi, oživil Podrobnege de-

Delavci podrobnege dela res ne bodo preveč svetili, pa imeli bodo zavest, da so kaj resnega in resničnega storili za bodočnost svojega naroda. Na še večje delo pa tudi za »Slov. Stražo! Vprašajte obmejne Slovence, kdo največ sedaj dela za koroške Slovence. Dobili bode odgovor: »Slovenska Straža!« Nanjo se opirajo obmejni Slovenci v prvi vrsti, od kričavih slovenskih liberalcev so dobili doslej samo prazne besede in mnogo bridkih skušenj in prevar. Z vsakim darom »Slovenski Straži« koristite narodu več kot z najbolj plamtečim narodnim govorom! Najboljša slovenska dejanja so podrobno narodno delo, zato se mora v tem oziru storiti vse, kar je v močeh Slovencev, ki nesebično ljubijo svoj narod in bodočnost slovenskega naroda bo drugačna, kakršno si mislijo naši narodni nasprotniki!

Liberalci, narodni škodljivci.

Kadarkoli »Slovenec« odločno povzdigne svoj glas za pravice slovenskega naroda, takoj pridejo liberalni listi in kriče: »Vidite, »Slovenec« pravi, da S. L. S. ne stori svoje dolžnosti«. Tako izrabljajo liberalci vsako besedo za svoje napade, če mi konstatiramo, da Slovenci nimamo vsled pritiska močne nemško-narodne parlamentarne zveze in deloma tudi nemških krščanskih socialcev vselje vspehov pri najprimitivnejših narodnih zahtevah, in zahtevamo, da se z ozirom na to strune napno, tedaj liberalni listi nimajo nujnejšega, da to samo strankarsko izrabljajo. Liberalni listi pri tem tvorijo ogenj na stranko, ki narodni naši poziciji ne bode koristil. Tako je resnost liberalne politike.

Taka je sedaj ena stran liberalnega časopisja. Na drugi strani nas pa zmerja s »hinavci«. Na drugi strani se liberalci pokajo na narodna prsa, da kar — otlo doni. Na papirju so vam ti ljudje narodnjaki, da se blišče v vseh treh narodnih barvah, tam kjer imajo sami moč, pa Nemcem povsod popuščajo. Pri poročilu iz zadnje seje dež. odbora smo to posebno občutili. Deželni odbor odklanja zahtevo nemških tržiških tovarnarjev po nemških računih in dopisih, — mestni magistrat ljubljanski pa sipa Nemcem samonemške račune. Na mestnem magistratu ljubljanskem se v času, ko Slovenec na celovškem kolodvoru ne dobi niti voznega listka v slovenskem jeziku, vabijo k obč. seji nemški občinski svetniki s samonemškimi vabilili. Zadnjič je celo »Dan« kaj značilno konstatiral o poslovanju na mestnem magistratu: »Prošnje »Schulvereinskega« otroškega vrta se vedno takoj in ugodno rešujejo. To se je zgodilo v kulturnem središču v »beli« Ljubljani.« — Mi pa k temu pravimo: pripravljajte se v Ljubljani, v katere imenu kričita »Dan« in »Narod«, še nekaj hujšega! V času, ko se slovenskim otrokom na meji pod kaznijo prepoveduje slovensko govoriti, se v Ljubljani pripravljajo zgradba nove mestne nemške šole na mestne stroške!

In sedaj vprašamo resne ljudi: Ali moramo skupaj s takimi ljudmi, ki se ob resnih trenutkih tako obnašajo? Nam je bilo vedno resno in pošteno za koristi slovenskega naroda, zato nam naša vest velevala, storiti samo eno: S. L. S. bodi močna dovolj, da ji bo mogoče sami uspešno se boriti za slovenske interese, kljub temu, da ji ravno takozvani narodni kričači ob vsakem njenem koraku za narodne koristi mečejo polena pod noge. Kranjski liberalci doslej obmejnimi Slovincem še niso nikdar pomagali in s svojim obnašanjem jim tudi sedaj samo škodujejo.

Iz Ljubljane.

Ij Najnovejša sokolska protidemonstracija. Slovenski Sokol vedno bolj kaže, da je udinjan svobodomiseltvu. Svobodomiseltvu je glavni cilj boj proti križu. Proč od križa, je bojni klic svobodomiseltva. Da bi svobodomiseltvo doseglo svoj cilj, se uriva v razne organizacije, ki so bile časih splošno narodne; pri tem računa

organizacij, lahko dobra maska za namevne svobodomiseltva. Res se dobe še dobri ljudje, ki jih spomini na stare čase sokolstva begajo, da ne vidijo sedanjega razvoja teh društev. Te dni pa je slovensko sokolstvo pričelo z nastopom, ki bo menda tuca največjim navnežem odprl oči. V soboto je bil pogreb g. nadsvetnika Višnjikarja. Udeležil se je pogreba tudi ljubljanski Sokol. Dosedaj je bila vedno navada, da je mrtvašim spreved otvoril križ, za njim so šla društva in druge korporacije. Sokol pa je sedaj nakrat zavzel stališče, da hoče iti pred križem, da za križem ne gre in tako je demonstrativno proti križu slovenski Sokol v soboto dne 7. februarja prvokrat nastopil. Ne vemo, če bodo take demonstracije ljube zalujočim, katerih tolažnik v bridkih urah je ravno Križani, ne vemo, če bo namestu Njega, jim duše lajšala sokolska demonstracija. Beležimo to najnovejšo sokolsko demonstracijo in najodločnejše proti njej protestiramo. — Pritavljamo, da se je zgoraj omenjene demonstracije udeležil tudi ribniški Sokol.

Balkanskega vprašanja tretji del.

Balkansko vprašanje, ki je tako velikega pomena za našo državo, je stopilo danes v svojo tretjo fazo.

Začetkom leta 1912. se je pod protektoratom Rusije sklenila balkanska zveza med Srbijo, Bulgarijo in Grčijo, koncem leta pa je izbruhnila vojna zoper Turčijo, ki se je začetkom leta 1913. končala s tem, da je Turčija v predmirovnem protokolu zaveznikom odstopila vse svoje evropske provinco do črte Enos—Midia. Medtem je trozveza, da razbije balkansko zvezo, ki jo je Rusija ustvarila, neposredno, pa tudi v interesu Avstrije in Italije, ustanovila neodvisno Albanijo, ki bi se bila imela po načrtu zaveznikov med Srbijo in Grčijo razdeliti. Obenem je tudi dosegla, da se je pripadnost egejskih otokov položila v roke velesilam, ker je Italija upala, da se ji na ta način morebiti le posreči obdržati takozvano dvanajsterootočje, zasedeno od Italije od početka libijske vojske.

Posledica ustanovitve samostojne Albanije je bila ta, da so se balkanski zavezniki sprli. Srbija in Grčija, oškodovani ob jedranskem morju, sta iskali odškodnine v Makedoniji, ozir. Trakiji, ki sta bili v glavnem namenjeni za Bulgarijo. To priložilo je izrabila Rumunija, da ugrabi Bulgarom Dotrudžo in prišlo je do vojske med zavezniki sredi leta 1913. Konec je bil bucareški mir, ki je Balkan v glavnem porazdelil po željah Rumunije, ki je v tem oziru zasledovala popolnoma samosvojo politiko. S tem pa se je okoristila že popolnoma poražena Turčija in si vzela nazaj Odrin.

Bulgarija, globoko prevarana v vseh svojih načrtih in pričakovanjih, je spremenila vsled tega svojo rusofilsko politiko in se naslonila na Avstrijo. Ker se ji ni posrečilo doseči revizije bucareškega miru potom velesil, se je ozrla po Turčiji. Ta je namreč imela obračunati še z Grčijo. Sicer je sklenila tudi z njo mir kakor ga je z Bulgarsko, ko pa je prišlo vprašanje egejskih otokov na vrsto, je začela brusiti sabljo in se dogovarjati z Bulgarijo. Bila je nevarnost, da Turčija in Bulgarija bucareški mir izprevržeta. To pa ni bilo po volji Rusiji, ki se silno boji vsega, kar bi moglo zadeti Srbijo, njeno najljubšo varovanko. Začele so se znane konference v Peterburgu, kojih posledica je nov dogovor med Srbijo, Grčijo in Rumunijo, v prvi vrsti zato, da se Turčija opoži, kar se je tudi doseglo. To je sedanja, tretja, faza balkanskega vprašanja.

Kaj še pride, je v božjih rokah, da se pa precej predvideti. Tiče se pač v prvi vrsti naše države. Kar se je dozdej na Balkanu dogravalo, sicer ni v našo korist, pa tudi ne v našo škodo. Moralna izguba Avstrije na Balkanu je res da velikanska. Danes tudi Rumuni in Grki niso naši prijatelji, Srbija, avangarda Rusije, je močna, Bulgarija, ki bi se dala lažje za nas pridobiti, je in ostane oslabiljena. Zdej je veliko

gariji zgodi. Tam se borita dve struji: avstrofilska, ki želi velike Bulgarije v škodo njenih sosedov, v prvi vrsti Srbije, in rusofilska, ki hoče balkansko zvezo v družbi z vsemi sosedi, izvzemši Turčije. Če bi se ta reč uresničila, ni samo Turčija vnovič v nevarnosti, ampak bi se poželjivi pogledi Balkancev začeli ozirati tudi po naši državi. Dogodki, ki se bodo zdaj na Balkanu razvijali, so zato za nas velikanske važnosti in jih bo treba opazovati z veliko resnobo in pazljivostjo, dasi se bucareški mir za dogleden čas ohrani. Odločitev glede nadaljnega razvoja stvari leži zdaj v Sofiji.

Kam jadramo?

Pogled v prihodnost držav je strašen. Dve reči rastejo silno hitro in žugata udušiti zlasti Evropo. Te dve reči sta vojaško breme in državni dolgovi. Oglejmo si danes samo te. Leta 1800 so imele države okroglo 12 in pol milijarde dolgov; leta 1850 že 42 in pol milijarde; leta 1900 pa 156 in pol milijarde; leta 1910 je bilo pa že 229 in pol milijarde dolgov, to je 229.000 milijonov frankov ali 217.000 milijonov K državnih dolgov. Ta dolg pa še vedno raste in sicer silno hitro in vedno hitreje, tako da bomo kmalu pri 250 milijardah.

Če bodo v tem razmerju rastle dolgovi, ne bo končno od dohodkov države za druge namene ničesar ostalo. Vse države se zatekajo na Francosko, kot v najbogatejšo državo na svetu po denar. Ogromno bogatstvo Francoske sloni na izredni delavnosti in štedljivosti prebivalstva. Bogatstvo pospešuje rodovitnost zemlje, vinska kultura, luksusindustrija, ki nadkriljuje vsa enaka podjetja drugih držav. Francozi imajo naložen svoj denar v inozemskih vrednostnih papirjih; Francoska je upnik celega sveta. Tako imajo Francozi v inozemskih papirjih naloženih čez 50 tisoč milijonov frankov. Dva tisoč milijonov frankov znašajo vsako leto obresti od tega kapitala, če računamo samo 4%, ki na Francosko nazaj prihajajo. Te obresti morajo inozemska industrija, inozemska podjetja plačevati Franciji. Pri znani štedljivosti Francozov ostane ta velikanski znesek dva tisoč milijonov zopet obrestonosno naložen. Odtod je razumljiv ta skoraj neusahljivi vir francoskega narodnega bogatstva, ki ravno sedaj z milijardnimi posojili preskrbuje skoraj vse evropske države razun Avstrije in Nemčije, katerim je iz političnih ozirov zaprt francoski denarni trg. Vsled tega bogatstva je pa tudi francoski vpliv na gospodarstvo in politiko izvanreden. V politiki se čuti francoski vpliv na mednarodni položaj sosebno v zadnjih letih. Še večji je pa ta vpliv na gospodarskem polju, sosebno v lastnem interesu, odkar se Francija drži pricipa, da posodi le oni državi svoj denar, ki ob enem tudi podpira njeno industrijo. Avstro-Ogrska je ob balkanski vojni največ trpela. Najvažnejša industrija države, železnica, je silno trpela. Nastala je depresija, kakor že dolgo ne, in pri tem denarna stiska, ker so se državi odrekli inozemski viri posojil. To neugodno stanje trajalo bo še naprej, sosebno ker sta Francija in Anglija nam nasprotni, Nemčija pa ima sama toliko denarnih potrebščin, da Avstrije nikakor ne more financijelno izdatno podpirati. Zato bo morala naša država biti zadovoljna, če bo dobila pod menj ugodnimi pogoji za najnужnejše potrebščine posojilo. Najboljši dokaz je obrestovanje naših industrijalnih papirjev. Papirji najboljših naših podjetij se komaj obrestujejo s 4%.

Kljub vsem tem žalostnim našim skušnjam se merodajni krogi ne streznejo. Stari kurs nezadovoljnosti narodov v Avstriji vsled sistematičnega zatiranja manjših narodov na račun Nemcev, Italijanov in Madjarov se nadaljuje. Kdo bo tedaj pričakoval zboljšanja teh žalostnih razmer, dokler narodi v Avstriji svoje najboljše moči izčrpavajo v medsebojnem boju? Vlada pa, namesto da bi skrbela za mirni, dosledni razvoj naših bogatih zakladov, porablja vse svoje moči v to, da...

ture in protežira krivično in sebično tuje interese na škodo svojih zvestih podani-kov.

Dnevne novice.

† **Velikaščen shod obmejnih Sloven-čev** se je vršil dne 8. februarja 1914 v Selnici ob Muri. Nad 200 zborovalcev je protestiralo nakani šulferajna ustanoviti v Selnici nemško šolo. Govorili so poslanec Iv. Roškar, kaplan Živortnik in urednik Žebot. Stari ljudje so rekli: tako lepega shoda še nisem videl. Tako lepih govorov še nisem slišal. Shodu je predsedoval gospod Hauc, župan iz Ceršaka, podpredsednik je bil selniški župan g. Ferlinc. Uspeh shoda je velikanski.

† **Dve lepi zmagi.** Za župana v dičnem obpohorskem Framu je bil izvoljen 6. febr. dosedanj župan, vrli Slovenec, Karol Černe. Pri zadnjih volitvah se je razneslo v svet, da so si priborili nemškutarji šest odborniških mest, torej polovico. Volitev župana pa je pokazala nasprotno. Narodnjak g. Černe je dobil 9 glasov, 3 glaglaslove pa Nemeč Böhm. Pristaš K. Z. g. Lešnik je izvoljen za obč. svetovalec. — Za župana v Morju pri Framu pa je izvoljen dolgoletni župan g. M. Koren, res prava katoliško-slovenska korenina. Tudi za svetovalec so izvoljeni sami našinci. Frančanom in Morjančanom iskreno čestitamol!

† **«Mladost»** prva številka je izšla v tork. Kdor jo ne dobi pravočasno, naj reklamira. Druga in tretja številka izideta skupaj v marcu.

† **Organizirani šnopsarji.** Ko je predsednik mariborske «Svete vojske» č. g. dr. Kovačič, predaval predzadnjo nedeljo na protialkoholnem zborovanju v Ormožu, so navreli v šolo, kjer se je zborovanje vršilo, tudi pijani organizirani šnopsarji pod vodstvom svojega generala Baumana. Ljudje so se zgražali nad posurovelostjo liberalne in nemškutarske šnopsarske sodrge. Lepi družbi čestitamol! Sedaj vidimo, da se liberalci in nemškutarji ne družijo samo ob volitvah, ampak tudi v boju proti treznostnemu gibanju.

† **Šnopsarne dovolj brezalkoholne gostilne pa ne.** Dan za dnevom se dovoljujejo nemškutarjem v mariborskem okrajnem glavarstvu nove šnopsarije, a ko je nek Slovenec hotel pri Sv. Trojici v Slov. goricah otvoriti brezalkoholno gostilno, je glavarstvo ubogalo trojiško nemškutarijo, ter je odreklo koncesijo.

† **Celjski okraj.** Notranje ministrstvo je naznanilo dr. Korošču, da je nakazalo sporazumno s finančnim ministrstvom 40 tisoč kron za one, ki so v celjskem okraju lani imeli škodo vsled mraza in toče.

† **Mornariški častniki za nemški «Schulverein»** V nekem nemškem dnevniku je čitati, da so nekateri mornarični podčastniki ob priliki nekega popivanja darovali nekaj kronic za nemško bojno društvo «Deutscher Schulverein», kar se večkrat dogaja. Za nemško bojno društvo pravimo zato, ker to res ni več obrambno društvo, katero ima namen gledati na to, da se nemški otroci ne poslovenijo, ampak ima imenovano društvo skoro izključno le namen deco drugih narodnostij ponemčevati. Načeloma bi bilo pač najbolje, da bi se vojaštvo sploh vzdrževalo sodelovanjem pri enakih društvih. Ker je pa to pri Nemcih že splošno v navadi, bi pa morda ne škodilo, ko bi se tudi naši fantje pri vojakih pri gotovih prilikah spomnili naše «Slovenske Straže», kateri se pa gotovo ne more očitati, da je bojno društvo napram drugim narodnostim, ampak skuša narodu le to ohraniti, kar je in kar je že bilo njegova last. Enaka pravica za vse!

† **Pozno svobodomiselnostno spoznanje.** Bivši francoski ministrski predsednik Clemenceau, ki je vodil najstrupenejši boj proti veri in krščanski cerkvi, je objavil zbirko člankov, ki jih je zadnji čas napisal v svojem listu «L'homme libre». Med drugim pravi: «Dolgo časa smo mislili in mnogo jih še danes misli, da znanje človeka usposablja hoteti dobro. Toda prvič, duševna neenakost ljudi ne pripušča enake izobrazbe; drugič, kako velika je pot od znanja do hotenja! Človeka je treba predvsem izobraziti, da hoče in dela dobro.» Tako uči tudi tista cerkev, katero je Clemenceau tako ljuto preganjal.

† **Okrajni glavar na Štajerskem** je postal okr. nadkomisar dr. Richard pl. Helly.

† **Glavni nabori na Slov. Štajerju.** Dopolnilni okraj Maribor (47. pešpolk): Ivnik 2. in 3. aprila; Nemški Louč 4. in 6. aprila; Arvež 16., 17. in 18. marca; Lipnica 20., 21., 23. in 24. marca; Maribor (mesto) 14. in 15. aprila; Rače (Maribor-desni breg) 16., 17. in 18. aprila; Ranca—Pesnica (Maribor levi breg Drave) 20., 21., 22. in 23. aprila; Št. Lenart v Slov. goricah 24., 25. in 27. aprila; Slov. Bistrica 28., 29. in dne 30. aprila; Cmurek dne 26., 27. in 28. marca; Radgona 30. in 31. marca. — Dopolnilni okraj Celje (87. pešpolk): Celje (mesto) 27. marca; Celje (okolica) 28. 30., 31. marca in 1. aprila; Šmarje 20. in 21.

marca; Laško 2., 3. in 4. aprila; Vransko 22. in 23. aprila; Mozirje 20. in 21. aprila; Ljubno 18. aprila; Konjice 23., 24. in 26. marca; Ljutomer 4. in 5. marca; Gornja Radgona 2. in 3. marca; Ptuj (mesto) 6. marca; Ptuj (okolica) 7., 9., 10., 11., 12. in 13. marca; Ormož 14. in 16. marca; Rogatec 17. in 18. marca; Sevnica ob Savi dne 6. aprila; Kozje 7. in 8. aprila; Brežice 14., dne 15. in 16. aprila; Šoštanj dne 24. in 25. aprila; Slov. Gradec 27. in 28. aprila; Maribor 29. in 30. aprila.

† **Zborovanje obmejnih slov. kmetov.** V nedeljo 25. jan. je zborovalo v Jarenini katol. slov. politično društvo za obmejne kraje. Do 100 kmetov se je zbralo, kljub hudemu mrazu. Zborovanje je vodil šentiljski župan g. Thaler. V otvoritvenem govoru se je predsednik v navdušenih besedah spominjal rajnega dež. odbornika prof. Fr. Robiča. Nato je poročal drž. in dežel. posl. Roškar o dežel. in drž. zboru. Zborovalci so stavili važna vprašanja na g. poslance, ki je točno odgovarjal, posebno glede sekatur davč. uradnikov. Govorili so še preds. Thaler, kaplan Razbork in uredn. Žebot.

† **Odlikovanje.** V nedeljo 1. t. m. je polnoštevilno zbrani občinski zastop dr. Pamečah soglasno izvolil poslance dr. K. Verstovška za priznanje njegovega neutrudljivega delovanja častnim občanom. Čestitamol!

† **Tudi mi smo tukaj.** Zanesljiva poročila pravijo, da bo ogrska vlada z Rumuni v kratkem res sklenila spravo. Kakor je dejstvo samo na sebi pozdravljati, mora dobrega Avstrijca vendarle srce boleti, če vidi, da je ta sprava posledica pritiska zunanje države na našo monarhijo in rumunskega iredentizma. Grof Tisza pospesuje spravo posebno še zato, ker Rusija prav sedaj kuje novo balkansko zvezo, v katero vabi tudi Rumunijo. Kaže se pa tudi, da je kompromis med Ogrsko in Hrvatsko, kljub temu, da ni Hrvatov veliko prinesel, odkritosrčno mišljen. V tem mnenju nas potrja predvsem srbsko časopisje, ki pravi, da se je grof Tisza s Hrvatsko moral pogoditi iz zunanje-političnih vzrokov, da konsolidira razmere na eni najnevarnejših točk monarhije. Srbi pa že vedo, pri čem da so, ker vodijo oni hrvatsko-srbsko koalicijo. Isto velja za Bosno, kjer je Bilinski Srbe, potem ko je vsled iredentizma vsa njihova društva razpusil, zopet sprjel z bogatimi darovi v avstro-ogrsko naročje. Slovenci pa, ki smatramo svojo usodo za trdno zvezano s Hrvati in se čutimo z njimi solidarne, ostanemo tiste sirote, kakor smo prej bili. Treba je pribiti, da se v hrvatski javnosti v zadnjih tako pomembnih časih ni naše ime niti imenovalo in da se je v hrvatskem saboru celo od strani pravašev v njihovih državno-pravnih deklaracijah Slovenija čisto pozabila. To je grenko. Zato pa nam ni treba obupati. Oprti na krščansko zavest našega ljudstva, zasledujemo politiko kulturnega in gospodarskega okrepljenja našega naroda dalje, zanašajoč se na Boga in nase; zberimo kolikormogoče vse Slovence v našem krogu, da bo ena misel prešinjala vse slovenske dežele in da se bomo vsi zavzeli za svoje pravice, naj se gre za Kranjsko ali Koroško ali Štajersko ali Primorsko.

† **Poroke.** Poročila se je v Škofji Loki gdčna Angelina Wasch z g. Venclohm Zausinger. — Iz Frama poročajo: V ponedeljek 9. t. m. se poroči Feliks Kodrič, ugleden narodnjak, z gdčno Marico Dobnik iz Št. Janža na Dravskem polju.

† **Imenovan** je za primarija v bolnici v Slov. gradu zdravnik dr. Ferdinand Kunej.

† **Umrl** je v Eisenerzu višji poštni mojster Korel Jacobi, ki je prej služil v Pragarskem.

† **«Slovenski Sadjar»** Vsled tiskarske stavke tudi «Slovenski Sadjar» ni mogel iziti pravočasno, kar naj nam vlc. naročniki izvolijo oprostiti. Ker so se razmere v tiskarni te dni uredile, upamo, da izide 1. številka če ne prej vsaj koncem prih. tedna, 2. in 3. štev. bomo izdali krog 20. marca v skupnem zvezku. — Upravništvo.

† **Gospodarski shod** v Studenici pri Poljčanah. V nedeljo dne 8. t. m. predpoldne se je vršil tukaj gospodarski shod. G. potovalni učitelj je govoril v vzgoji sadnega drevja in riguliranju vinogradov. Popoldne je pa bil političen shod, kateri je bil nad vse sijajni. Veliki prostori g. Wirta so bili napolnjeni. Poslanec Pišek nam je poročal o državnem in deželnem zboru ter o raznih gospodarskih zadevah. Veselilo nas je, ko smo slišali, kako nas poslanci S. K. Z. varujejo novih davkov in postav, katere so obrtnikom v škodo. Izrekli smo jim našo hvaležnost in zaupanje.

† **Dvojni poroka.** Iz Male Nedelje poročajo: Dne 11. svečana t. l. obhajata posestnika Anton in Marija Belšak srebrno poroko in ravno na isti dan se poroči njuna hčer Jožefa. Obema paroma čestitamol in želimo, da bi čez 25 let ta dan zopet tako slovesno obhajala.

† **Fram.** Tukajšnji župan Carl Černež se poroči z gdčno Marijo Wesiak, hčerko tukajšnjega tovarnarja.

† **Železnica Ljutomer—Ormož.** Liberalci trošijo vesti po ljutomerskem in or-

moškem okraju, da je Kukovčeva in Plojeva zaslug, da se bo zidala železnica Ljutomer—Ormož. To je laž! Poslanci naše stranke so bili, ki so storili potrebne korake, da se je vlada vendar konečno odločila za zidavo te prepotrebne železnice.

† **Südmarka na Spod. Štajerskem.** «Marburger Zeitung» poroča, da je Südmarka na veleplodnem Spod. Štajerskem, kateremu se obeča bogata bodočnost, doslej naselila nad 60 kmečkih družin. V predznambi ima vedno veliko število kmečkih posestev, ki bi se dala poceni kupiti in je društvo vedno pripravljeno iti pri nakupu na roke resnim nemškim kupcem. In mi? Koliko storimo za «Slovensko Stržo»?

† **Poseben oddelek za narodno gospodarstvo** s sekcijkim šefom na čelu se ustanovi na Hrvatskem.

† **Zadnji del kranjsko-dalmatinske železnice.** Železniški minister je dr. Ivčeviću sporočil, da se bo zgradba proge Knin—Pridubici razpisala že to spomlad.

† **Umrla** je v soboto zjutraj nagloma Marija Postružnik, veleposestnica v Ljutomeru. Ranjka je bila dobrotnica cerkve in ubogih. Pogreb je bil v nedeljo pop. Svetila ji večna luč!

† **Odvetniška vest.** Dvorni in sodni odvetnik dr. Friderik Babnik je otvoril svojo odvetniško pisarno na Dunaju, I., Liebiggasse 4.

† **IV. vseslovanski čebelarški shod,** ki bi se imel vršiti leta 1913. v Pragi, a je bil vsled vojne na Balkanu preložen na leto 1914., se vrši nepreključno v Pragi v dneih od 7.—16. avgusta. Obenem se priredi tudi velika čebelar-sa razstava. Na shodu samem bodo predavali najboljši čebelarji slovanskih narodov, tako da ta shod slovanskih čebelarjev nikakor ne bo zaostajal za prejšnjimi, prirejenimi v Sofiji, Belgradu in Moskvi. Protokolator shoda je prevzel občinski svet kralj. stolnega mesta Prage. Pripravljalni odbor, v katerem so člani odborov «Deželnih osrednjih čebelarških društev» s Češke, Moravske in Šlezije, skrbi že sedaj za to, da bi bilo slovanskim gostom bivanje v Pragi in v celem kraljestvu Češkem kar najbolj prijetno. Čebelarji vseh slovanskih narodov bodo sprejeti v Pragi s pravo slovanske gostoljubnostjo. Po shodu obiščejo udeleženci znamenitejša mesta češka, kakor Plzenj, Tabor, Melnik, Kraljevi Gradec in na Moravskem Brno. — Velika čebelar-sa razstava naj poda sliko napredka v čebelarstvu Češke, Moravske in Šlezije. Dolžnost naših čebelarških organizacij je, da se v velikem številu udeležijo te vseslovanske gospodarske manifestacije.

† **Nov domobranski ulanski polk** na Spod. Štajerskem. Tekom let. leta se ustanovita še dva nova domobr. ulanska polka, in sicer eden v 3. in eden v 14. vojnem zboru, tako da bo leta 1915 vsaka domobrankska divizija imela svoj lasten ulanski polk. Kot bivališče novih polkov pridejo v poštev garnizije na Spod. Štajerskem in Zg. Avstrijskem.

† **Smrt preganjanega sodnika.** V Vidmu je umrl sodni svetnik iz Splitske Anton Kronja, ki je bil začasa prve balkanske vojske v preiskavi, potem premeščen in preteriran. Možu se je vsled šikan predpostavljenih oblasti omračil um.

† **Za strežniško šolo v kranjski deželni bolnišnici** se je, kakor se nam poroča, zglasilo tudi nekaj deklet z dežele in iz kroga tovarniških delavk. To nas prav posebno veseli. Kajti ravno na deželi posebno v krajih, v katerih je mnogo delavcev, kakor na Jesenicah, v Idriji, v Zagorju itd. so strežnice zelo potrebne. Kako koristno bo vplivala taka bolniška strežnica, ki bo po zdravnikovih navodilih, hodila od hiše do hiše, stregla bolnikom in jim lajšala trpljenje, ki bo poučevala matere, kako imajo oskrbovati dojenca in kako jim pripravljati hrano. Zglasite se torej vse, ki imate veselje do tega poklica! Treba je le, da ste dobro podkovane v osnovnih naukih ljudske šole, to je, da znate gladko brati in pisati; vse drugo se premeša z nardjenostjo in dobro voljo. Upoštevati je tudi, da bodo strežnice z dežele najljajše dobile stalne službe, ker so tamkaj najbolj potrebne. Pri tej priliki poročamo, da se bodo onim prosilkam, ki bi iz katerega koli vzroka ne mogle biti vsprejete, na zahtevo povrnili potni stroški v Ljubljano in nazaj. Ta poziv ne velja le za prosilke iz Kranjske, temveč tudi za one iz drugih slovanskih dežel. Natančna pojasnila o vsprejemnih pogojih je dobili pri županstvih in okrajnih glavarstvih, pa tudi pri deželnem odboru Kranjskem.

† **Nove orožniške postaje** na slovenskem Štajerskem. Dne 1. jan. t. l. so ustanovili sledeče nove orožniške postaje: Sv. Margareta v Gorjiscih v radvanjski občini, v Gornji Pulskavi, v Zrečah in v Kapelj pri Brežicah.

† **Velik požar v Ligistu na Štajerskem.** Dne 5. t. m. popoldne je v trgu Ligist v skladišču župana in trgovca Finka eksplodiral bencin. V skladišče so poslali

vajenca Janeza Vervarja nekaj delat, kmalu na to je počilo, skozi okna se je pa valil gost dim in je švigal plamen. Trgovčev sin Franc Decrinis je vdrl v goreče poslopje in je prinesel vsega ožganega Vervarja iz skladišča. Dvomijo, da vajenec ozdravi. Poslopje je zgorelo.

† **Umrl** je v Slov. Bistrici, dne 2. februarja ob četrt na pet popoldne zlato-mašnik č. gsp. Franc Petan, vpokojeni župnik od Sv. Venčesla nad Slov. Bistrico. Pogreb je bil v sredo, dne 4. feb. ob 10. uri popoldne. Rajni je bil rojen dne 25. julija 1827 v Fromljah pri Brežicah, v duhovnika je bil posvečen dne 31. jul. 1854. Svoječas je bil č. g. Petan odlikovan s častno kolajno za 40 letno službovanje.

† **Pri občinskih volitvah** v šoštanju so izvoljeni Nemci. Slovenci se volitev niso udeležili.

† **Dosedanje mestno pokopališče** v Mariboru za splošno pokopavanje zapro dne 31. marca t. l.

† **Ker** je skrivala dezerterja Franca Selinška iz usmiljenja, je bila obsojena 74-letna posestnica Antonija Pliberšek iz okolice Slovenje Bistrice v desetdnevno ječo.

† **Kaznovalna pravica učiteljev.** Kasacijsko sodišče je izdalo velevažno razsodbo o kaznovanju otrok po vzgojiteljih. Praško dež. sodišče je potrdilo razsodbo nekega okr. sodišča, ki je kaznovalo nekega ljudskega učitelja za 10 K, ker je udaril nekega učenca z roko po licu, češ, da je s tem učenca in njegove starše ponižal. Kasacijsko sodišče je pa razsodbo razveljavilo in učitelja oprostilo in izvaja v razsodbi: Tako starši kakor tudi vzgojitelji in učitelji imajo pravico do gotove sile nasproti svojim otrokom, gojencem in učencem v vzgojevalne namene.

† **Redek pojav narave.** V Filipčtiju pri Morenju, kjer so našli v globini pod 1000 metrov petrolej, je izbruhnila močna slana vrelna voda, ki z velikanskim šumom brižga zelo visoko. Šum in ropot čujejo do 10 km daleč. Okolu izliva se je že nabrala 500 metrov široka plast soli. Došli so tuji geologi, da si ogledajo redki pojav narave.

† **Nezgodna železniškega delavca.** Iz Maribora poročajo: V tork ob 9. uri dopoldne je šel pregledovalec proge Peter Škrbinc čez železniški most. Zaradi megle ni zapazil prihajajočega stroja. Stroj ga je zgrabil in sunil ob stran. Škrbinc ima dvakrat zlomljeno nogo. Prepeljali so ga v bolnišnico.

× × ×

† **Društveno gibanje na Sp. Štajerskem.** Št. Ilj o Slov. goricah. V nedeljo, dne 15. feb. po večernicah bo v «Slov. Domu» na občnem zboru Bralnega društva govoril naš mladinski organizator dr. Josip Hohnjec. Domačini in sosedje posebno iz Sveči ve, Kungote in Spielfelda, pridite! — Št. Jakob v Slov. goricah. Dne 22. feb. po večernicah bo na občnem zboru Izobr. društva pri Pekarju govoril urednik Žebot.

† **Seja glavnega odbora «Slovenske Straže»** bo v četrtek dne 19. t. m. Prosimo vse odbornike, da se te seje gotovo udeležijo, ker bodo na dnevnem redu važni predlogi.

† **Druga loterija «Slovenske Straže».** Priprave za drugo loterijo «Slovenske Straže» se v kratkem prično. Ministrstvo je loterijo že dovolilo. Zrebanje bo 14. februarja 1915.

† **Mozirje.** Izobr. društvo vabi na svojo veselico, katero priredi dne 15. febr. ob 3. uri popoldan v prostorih hotela «Ilirija» v Mozirju. Na sporedu sta dve igri: «Krcmar pri zvitem rogu» in «Oh ta Polona», srečolov, petje in domača zabava. Vabijo se sosedna društva in prijatelji zabave v obilnem številu.

† **Sv. Boličank v Slov. goricah.** Tukajšnje izobr. društvo je priredilo na svečnico gledališko predstavo z več igrami. Vse se je izborno izvršilo, kakor smo pri prireditvah tega društva že vajeni. Tudi obisk je bil, kakor vsakokrat, tudi tokrat obilen. Slava igralcem in sotrudnikom!

† **Št. Jurij v Slov. goricah.** V nedeljo dne 15. svečana priredi društvo «Edinost» v prostorih g. Kranjca predpustno veselico in predstavo. Na sporedu je: «Kmet in fotograf», «Kovačev študent», petje, srečolov, šaljiva pošta itd. Prijatelji neprisljlene zabave, pridite!

† **Izobraževalno društvo v Remšniku** priredi dne 15. febr. v gostilni Grögl gledališki igri: «Prepirljiva sosedica» in «Krcmar pri zvitem rogu». Začetek ob 3. uri popoldne. Pridite v obilnem številu.

† **Slov. Gradec.** Dne 8. svečana se je vršil ob 10. uri dopoldne občni zbor konje-rejskega društva v dvorani okrajnega zastopa v Slov. gradu.

† **Mar. Nazaret.** Katol. slov. izobr. društvo priredi na pustno nedeljo 22. t. m. popoldne po večernicah gledališko predstavo: «Drzni zrakoplovec», igra za smeh in kratak čas; nato srečolov, kateri bode gotovo tudi letos privabil mnogo prijateljev društva. — Dne 1. marca po večernicah bode pa občni zbor Katol. slov. izobr. društva, na katerega se vabijo vsi člani društva.

— **Kmetijska podružnica na Dobrni** pri Celju ima svoj redni letni občni zbor dne 15. t. m. v salonu hotela »Union« ob 3. uri popoldne. Na sporedu je predavanje g. Holza, tajnika c. kr. kmetijske družbe. Druge točke dnevnega reda so: poročilo o delovanju, volitev odbora, sprejem novih udov, pobiranje letnine, volitev delegata za občni zbor in slučajnosti. Naša podružnica se je ustanovila leta 1907 in smo si morali močno prizadevati, predno so nam jo dovolili. Hujskanje zoper podružnico je veliko in konstatujemo le to, da dežela sama kot veleposestnica na Dobrni še ni pristopila k tej podružnici. Med tem, ko so drugi posestniki že marsikaj storili v povzdigo gospodarstva n. pr. potom dreznaj, naprava ameriških vinogradov, se dežela ne sramuje, da ima sredi toplic dva prav močvirnatna travnika, ki nikakor ne pospešujeta zdravje, ker kužita drugače tako zdravi zrak. Za povzdigo živinoreje se nič ne stori od strani dežele, ki bi lahko ustvarila najlepše pašnike in tako toplicarjem nudila ne le izvrstno mleko, ampak tudi interesantne izlete na Kozjak. Po zborovanju se vrši v dvorani »Union« pustna veselica.

— **Sv. Magdalena v Mariboru.** V nedeljo, dne 15. t. m., popoldne po večernicah se vrši pri nas zborovanje podružnice »Slovenske Straže«. Govoril bo g. dr. Jožef Leskovar o vprašanju: »Kaj nas brigajo občinske volitve?« Pridite, dragi Slovenci, v obilnem številu!

— **Studenci pri Mariboru.** Ko gredo naši poslanci zopet v Gradec v deželni zbor, jih nujno prosimo, naj zahtevajo odločno in z vsem pritiskom, da vlada dovoli takoj zidanje tukajšnje slovenske šole. Če pa nas hoče vlada pod pritiskom Nemcev še naprej prezirati in tlačiti, potem res ne vemo, čemu naj bi naši poslanci tako vlado podpirali. Pomislite vendar, kako se pravica deli pri nas na Spod. Štajerskem: Nemško-šulferajnske šole se dovoljujejo kar brzobjavnim putem, Ciril Metodovi družbi pa se že štiri leta brani brez postavnega vzroka, iz golega narodnega sovražstva do Slovencev, zidati tukaj pri nas prepotrebno slovensko šolo. — Taka preziranja in takih očividnih krivic Slovenci ne bomo več mirno prenašali.

— **Ptuj.** Krčevinsko bralno društvo združeno z deklisško zvezo priredi v nedeljo dne 15. febr. v društvenih prostorih (minoritski samostan) po večernicah majhno pustno predstavo s petjem, šaljivimi prizori in deklamacijami. Vstopnina 20 vin. ozir. 10 vin.; slučajni čisti dohodek je namenjen v nabavo lastnega odra.

— **Slov. Bistrica.** Lani je imela mar. »Dijaška kuhinja« 200 kron nedostatka. Igre gimnazijcev so ji dale 320 K. Ker je ta zavod tako važen za dijaštvo, je treba, da se podpira od vseh strani. Zato prirede slovenski gimnaziji v Maribora predstavo, ki se vrši dne 15. svečana ob pol 4. uri popoldan v hotelu »Austria« v Slovenski Bistrici pod pokroviteljstvom preč. g. dr. Anton Medveda, »Veharjevo letovišče«. Burka s petjem v treh dejanjih. Med odmoru svira sekstet slovenskih gimnazijcev. Predstava se vrši v korist mariborske »Dijaške kuhinje«. Po predstavi prosta zabava, petje kupletov itd. Cene: I. sedeži 2 K, II. sedeži K 1.40, III. sedeži 1 K. Stojšča 30 vin. — Kdor se hoče pošteno namenjati, bo gotovo prišel! Zveze z vlaki so jako ugodne. — V upanju, da Slovenci od blizu ne zapuste učeče se revne mladine, vabijo na obilni obisk prireditelji.

— **»Desetega brata«** je priredila v nedeljo dne 8. t. m. podružnica Slov. dijaške zveze v Gorici. Dvorana »Trg. Doma« je bila nabito polna. Gmotni uspeh je naravnost izoboren. Igralci so vsi storili svojo dolžnost. Toda njih hvalevredna prizadevanja in velike zmožnosti bi bile vredne boljše snovi, kakor je »Deseti brat«. Čast igralcem.

— **Sv. Andraž v Slov. goricah.** Katol. slov. izobr. društvo priredi veliko predpustno veselico v nedeljo dne 15. februarja po večernicah v Tošovi gostilni s sledečim sporedom: Igra: »Dva gluha«. Šaljivi srečolov. Med posameznimi točkami nastopi iz Antonjevski tamburaši in domači pevski zbor.

— **Trebanjsko okrožje Orlov** priredi v dneh 15. in 16. februarja t. l. dvadnevni telovadni tečaj v št. Rupertu. Ker je spored tečaja zelo obširen in zanimiv, je želeli, da se tečaja udeleže vsi v okrožje spadajoči načelniki, vaditelji in boljši telovadci.

— **Slov. katol. bralno društvo Novacerke** pri Celju priredi v nedeljo dne 15. t. m. popoldne po večernicah v svojih prostorih veseligrigi »Poštna skrivnost« in »Krščena miška« s petjem.

— **Rečica ob Savinji.** Tukajšnja prostovoljna požarna bramba priredi na pustno nedeljo v gostilni gosp. Franca Stiglica, p. d. Prislana, veliko veselico z igro, tombolo in mnogimi komičnimi nastopi. Začetek ob 3. uri popoldne.

— **Škale.** V nedeljo dne 1. t. m. se je vršil pri nas shod S. K. Z. Vodil ga je župan Jan. Poročilo posl. dr. Verstovška so vzele množestveno zbrani volilci z zaupanjem na znanje.

— **Škale.** Popoldne v nedeljo se je vršil občni zbor bralnega društva. Vodil ga je posestnik Plazl Jože; poročilo je podal tajnik Šmon. Posl. dr. Verstovšek je v šaljivi in resni obliki označil cilje in delovne izboraževalnih društev. Č. g. kaplan Kompolšek se zahvali govorniku za poudni govor. Odbor se je volil stari.

— **Št. Andraž nad Polzelo.** Na svečnico popoldan je bil občni zbor bralnega društva. Vodil ga je vrli posestnik Blagočinšek, ki je v lepih besedah pozdravil došle goste. Posl. dr. Verstovšek, navdušeno pozdravljen, govori obširno o bralnem društvu in samoizobrazbi. Župan Skaza iz Velenja poroča o cestni zadevi, ki je za št. Andražane velikega pomena. Obisk je bil velikanski; zbrana je bila cela fara, otroci, dekleta in fantje, kmetje in kmetice. Tako dobro obiskan še ni bil nikdar noben shod.

— **Sv. Florijan pod Bočem.** Na Svečnico, dne 2. febr., se je pri nas ustanovila deklisška Marijina družba. Pridigoval je dr. Hohnjec, ki je vspodbujal mladeniče, naj si tudi ustanovijo svojo Marijino družbo. Govoril je tudi pri zborovanju Mladeniške in Dekliške zveze in posebno povdarjal, da je dandanes za mladino nujno potrebno, da se zbira v svojih društvih.

ŠTAJERSKI DEŽ. ZBOR.

Gradec. Štajerski deželni zbor je sklican na kratko zasedanje dne 17. t. m. ter bo zboroval do konca meseca. Rešil bo proračunski provizorij, v razpravi bodo lokalne železnice, ceste in manjše gospodarske zadeve. Vprašanje zvišanja učit. plač v tem zasedanju ne pride na vrsto. Deželni odbor je sklenil od dež. zbora dovoljenih 10 milijonov kron posojila za konvertiranje najeti pri štajerski eskomptni banki in pri graški filijalki češke »Union« banke.

Po svetu.

NOVA BALKANSKA ZVEZA.

(Od našega poročevalca.)

Belgrad. Nova balkanska zveza je sklenjena. O **Bulgariji** se upa, da ji prejalislej pristopi. Pomen in namen kakor tudi oblika zveze so državna tajnost. Prvi vspeh zveze je, da se je Turčijo popolnoma udala v svoj položaj. Vloga Rusije pri tej zvezi je neznana.

PRINC WIED OFICIELNO SPREJEL ALBANSKI PRESTOL.

Dunaj. Predno je 9. t. m. princ Wied odpotoval iz Berlina je oficielno šestim zastopnikom velesil naznanil, da sprejme albanski prestol. Princ je istočasno to naznanil mednarodni kontrolni komisiji v Albaniji. Na od velevlasti garantirano posojilo dobi 10 milijonov predujema od laških in avstrijskih bank. Iz Rima pride princ 13. t. m. na Dunaj, kjer princa cesar sprejme v avdijenci.

ITALIJA ŠČUVA.

Belgrad. Listi pišejo, da ugodno razpoloženje za mir na Balkanu moti Italija, katere predlogi, ako se sprejmejo, bi bili istovetni z razdelitvijo Turčije. Razmere v Južni Albaniji in v Epiru bodo prisilile velevlasti na hitro odločitev.

ALI RUSIJA ZOPET MOBILIZIRA?

Peterburg. Car je ukazal, da se v celji Rusiji izvzemaš gubernij vilskega ozemlja, pozovejo domobranci prvega poziva, ki so jih ob mobilizaciji l. 1911. in 1913. uvrstili naravnost v deželno brambo, k štiritedenskim orožnim vajam.

VOHUNSTVO V RUSIJI IN V AVSTRIJI.

Peterburg. Vojno sodišče je obsodilo poročnika Zakovleva, ker je izdal vojaške tajnosti, v štiriletno prisilno delo.

Milan. Avstrijske obmejne oblasti so aretirale laškega poročnika Trento iz Milana, ki je osumljen, da je vohunil.

ČUDNO ZAVEZNISTVO.

»Zeit« potrja vesti »Reichspost«, da Avstrija ojačuje mejo proti Italiji. Šest bataljonov gorskih lovcev se tudi v zimi pusti na meji, dočim so dozdej po zimi odkorakali bolj v notranjost dežele. Na njih mesto v dosedanjih zimskih garnizijah stopi šest bataljonov s 120 možmi po kompaniji. Čete dobe tudi več strojnih pušk in bodo odsle šte 16 bataljonov s 431 častniki, 7517 možmi, 479 mul in 229 konj. Zaveznistvo Italije v tako resnem času, ko že vrabci na strehi čivkajo, da v doglednem času izbruhne vojska med Avstrijo in Rusijo, je res veliko vredno, ko moramo se proti Lahom mejo zavarovati!

ZAKAJ JE ESSAD PAŠA ODPSTOPI.

O odstopu Essad paše se poroča: Avstrijska križarica »Panther« se je pripeljala 1. 30. januarja v Drač. Essad paša je čital dekret, ki je ukazoval konec njegovega gospodarstva. Ob 9. uri sta se podala k njemu s »Pantherja« angleški in nemški komisar, ki sta njim nad dve uri konferirala. Vročila sta mu ultimatum, da naj v petih urah demisionira in da če tega ne stori, pridejo pred Drač vojne ladje velesil. Popoldne je poslal k članom mednarodne komisije svojega prijatelja Frašeri bega, ki je predlagal: Essad paša se ukloni velesilam in demisionira, a da ne bosta njegov ugled in čast trpela, naj on vodi deputacijo, ki ponudi princu Wiedu albansko krono. Predlog so sprejeli in ob 5. uri popoldne sta se odposlanca podala k njemu. V Drač je 3. t. m. prišla iz Valone cela mednarodna komisija, ki ji je Essad paša oficielno svojo demisijo naznanil.

VSMEJO ZAHTEVATI.

Reka. Lah Spinelli je izdal brošuro »Kalvarija italijanskega mesta«, v kateri laže, kako se Italijani na Reki zatirajo, in pozivlja Italijo, naj na ogrsko vlado pritisne, da se na Reki da Lahom pravica! Ogrska vlada pa, namesto da bi to zavrnila, se opravičuje in hiti zagotavljati — kar itak vsak ve — da se Lahom na Reki godi dobro.

SPORAZUMLJENJE MED POLJAKI IN RUSINI.

Lvov. Pri poljsko rusinskih pogajanjih glede volilne reforme so se Poljaki in Rusini popolnoma sporazumeli. Poljaki so pristali na enem rusinskem mestnem volilnem okraju v Lvovu Kulikovu.

POZNO SPOZNANJE.

Dunaj. Tukaj zračenjajo posebno v visokih vojaških krogih resno dvomiti o zanesljivosti Italije glede balkanske politike. Albanijo skuša Italija spremeniti v svojo kolonijo. Sploh pa igra Italija jako dvoumno vlogo, celo glede albanske banke in princa Wieda.

SLABA ZNAMENJA.

Šibenik. (»Slovenec«) Tu so 9. t. m. zaprli nekega Jož. Fontana, ki je špioniral v korist Italije. V zvezi s tem je aretacija Evgena Marcicha z ženo, ki se je pred mesecem izvršila v Trstu. — (Imenitno zavezništvo.)

LAHI POSTAJAJO ČEDALJEBOLJ NESRAMNI.

Trst. Ker se čuje, da namerava vlada v svojih uradih v Primorju mesto dosedanjih nemško-laških napisov, štambilij in rubrik uesti nemško-laško-slovensko-hrvatske, so Lahi dvignili velikansko vpitje, da bi vlado prestrašili, da ne izpolni tega, kar temeljni zakon itak zahteva. — Lah se zelo razburjajo, ker je šopranjsko županstvo poslalo reškemu dopis, naslovljen: Reka — Hrvatska. — V obče so Lah v Primorju postali zadnji čas jako nerovzni.

40.000 ŠVEDSKIH KMETOV MANIFESTIRALO ZA OBOROŽEVANJE ŠVEDSKE.

Stokholm. Tu se je vršil za Švedsko znamenit dan. 40.000 kmetov je v dogem sprevedu manifestiralo pred kraljem za oboroževanje in brambo domovine. Železnice so aranžirale več posebnih vlakov. Voditelji spreveda so imeli govore v katerih so kralja pozivali naj se stori vse za večjo brambo domovine.

Kako deluje »Slovenska Straža«.

Treba bo tudi na Štajerskem pričeti bolj delovati za »Slovensko Stražo«, ki ima nalogo omejevati in prerečevati prodiranje tujcev na našo zemljo. V vsakem slovenskem kraju se mora ustanoviti podružnica »Slovenske Straže«. Pišite po potrebna pojasnila na pisarno »Slov. Straže« v Ljubljano, ki Vam preskrbi tudi predavatelja!

Da tudi čitatelji »Slovenskega Gospodarja« nekoliko podrobneje spoznajo plodonosno delovanje »Slov. Straže«, hočemo pdati z zadnjega občnega zbora tudi »Gospodarjevim« čitateljem nekaj poročil:

Poročilo predsednika prof. Evg. Jarca.

Predsednik prof. J a r c poroča:

Na III. občnem zboru »Slovenske Straže« lahko konstatiramo, da zanimanje za »Slovensko Stražo« ni nazadovalo, ampak poročilo, ki je imate v rokah, kaže konstanten napredek. Podpor se je izplačalo pred ustanovitvijo 10.170 K 28 h, v prvem poslovnem letu 18.181 K 2 h, v drugem poslovnem letu 21.336 K 62 h, v pretečenem poslovnem letu št. 34.925 K 87 h, v zadnjih treh mesecih, t. j. od 1. julija do konec septembra pa 5118 K 54 h. Skupaj tedaj 89.732 K 33 h ali okroglo 90.000 K. Te podpore so bile mogoče le vsled tega, ker so se tudi dohodki zvišali in je posebno uspeh loterije pospešil delo zlasti med ubogih šolsko mladino.

»Slovenska Straža« je nadaljevala smotreno započeto izobraževalno delo, ki se je raztezalo na različne stroke.

Otroških vrtcev vzdržuje sedaj »Slovenska Straža« pet, in sicer: v Velenju, pri Sv. Križu pri Trstu, v Devinu (z večjo podporo), v Podgori in Ločniku pri Gorici. Ustanovil se pa bo v najkrajšem času tudi v Gorici otroški vrtec in pa v Soštanju na Štajerskem, kakor hitro dobimo primerne prostore. Otroške vrtce je posečalo 212 otrok: Velenju 51, Sv. Križ 70, Podgora 34, Devinu 30 in Ločnik, kjer se je otvoril vrtec šele s 1. septembrom letos, 27 otrok. V Ločniku je boj za slovenske otroke izredno hud od laške strani. Za otroške vrtce smo pretečeno leto izdali 4474 K 86 h.

Šolsko mladino je »Slovenska Straža« tudi sicer podpirala. Priredila je celo vrsto Miklavževih večerov in pa božičnic, na katerih so bili ubogi šolski otroci obdarovani s šolskimi potrebščinami, obleko in obuvalom. Na Koroškem so se priredile božičnice v Št. Jakobu v Rožu, v Celovcu in Pliberku. Na Štajerskem v Vuzenici, Št. Lenartu v Slov. goricah, v Krčevini, na Muti, v Studencih pri Mariboru, v Brezju pri Mariboru, v Lembahu, v Velenju in Celju. Na Primorskem v Devinu, v Sv. Križu pri Trstu in v Podgori pri Gorici. Skupno smo izdali za božičnice 2354 K 80 h. Poleg tega je »Slovenska Straža« podpirala tudi šolarski kuhinji v Št. Lenartu v Slov. goricah in v Sevnici ob Savi.

V velikopotezno akcijo so se razvile naše knjižnice, posebno še mladinske knjižnice, zlasti na Koroškem. Ledobili od odseka za mladinske knjižnice tako da sedaj »Slovenska Straža« šteje 105 knjižnic, v katerih je okoli 15.000 knjig. Glede mladinskih knjižnic smo dobili od odseka za mladinske knjižnice v Celovcu jako zanimivo poročilo. Mladinskih knjižnic obstoja zdaj na slovenskem Koroškem 77 s 5866 knjigami. Izpopolnilo se je letos 20 že obstoječih knjižnic, katerim se je na novo poslalo 1975 knjig. Iz poročila Vam hočem podati troje glavnih dobrot, ki jih prinašajo mladinske knjižnice:

1. Otroci, ki prebirajo slovenske knjige, se mnogo bolj privadijo slovenskemu materinskemu jeziku v govoru in pisavi, oni so mnogo spretnejši in izurjenjši v izobraževanju kot drugi, ki se knjig ne poslužujejo. Kateheti vseskozi hvalijo te otroke in pravijo, da ž njimi mnogo lažje izhajajo pri verskem pouku, in se jim ni treba toliko truditi, kot z drugimi. Oni dobijo veselje in zanimanje za slovensko berilo sploh, tako da tudi pozneje, ko zapustijo šolo, lažje in zato rajši prebirajo slovenske knjige in časopise. In to je za nas neprecenljivega pomena.

2. Drugi uspeh je ta, da se z mladinskimi knjižnicami slovensko šolsko mladino odvraca od tujega nemškega čtiva, katerega so mu od vseh strani dosti vsiljuje.

3. Slovenske knjige, ki jih prinašajo domu šolski otroci, vzbujajo med odraslimi člani družin pozornost in zanimanje za slovensko berilo. Na ta način se pritegujejo k branju tudi odrasli in skoraj vsi knjižničarji poročajo, da se poslužujejo mladinske knjižnice tudi odrasli. Ker pa le te vendar ne zadostujejo, se je v veliko krajih vzbudila želja po knjižnici za odrasle, ljudski knjižnici. To je torej tudi zasluga mladinske knjižnice.

Na ta način so posebno na narodni meji postale mladinske knjižnice eden glavnih pripomočkov, rešiti slovensko mladino verske in narodne smrti.

Iz tega je razvidno, da je denar, ki ga izdaja »Sloven. Straža«, dobro naložen narodni kapital, ki že sedaj prinaša tako lepe obresti. Za knjižnice smo izdali pretečeno leto 2349 K 20 v.

Velikansko breme je prevzela »Slovenska Straža« za velikovško šolo. Veliki pomen te akcije obstoji v tem, da je s to šolo združena gospodinjska šola. Šolske sestre so nakupile primerno posestvo za 33.000 K. Seveda so morale najeti posojilo, od katerega plačuje »Slovenska Straža« obresti, dolg pa amortizujejo šolske sestre same. Dosedaj je izdala »Slovenska Straža« v ta namen nad 3000 K. Poleg tega pa je »Slovenska Straža« podpirala pripravljala dela za slovensko gospodinjsko šolo v Št. Jakobu v Rožu. Podelila je precejšnjo podporo tudi slovenski verski šoli v nekem kraju na Ogrskem. Za šolstvo je izdala »Slovenska Straža« 3272 K 50 h.

Tudi ubogih slovenskih dijakov iz obmejnih krajev ni pozabila »Slovenska Straža«. Poleg večjih podpor dijaškemu domu v Celovcu (1000 K), dijaški mizi v Gorici, smo podpirali potom starešinstva Leonove družbe obmejne viraškošolce in na dva koroška gimnazija.

zija v Ljubljani. Omogočili smo z znatno podporo šesterim koroškim mladeničem obisk Zadružne šole v Ljubljani, da tako vzgojimo zavede voditelje naših zadrug in z vzgojnimi vplivom zadrugne misli utrdimo tudi narodno misel. To bomo storili tudi bodoče in posebno podpirali udeležence iz obmejnih krajev gospodarske šole, ki se bo otvorila. Skupno smo izdali za dijaštvo 5098 K 86 h.

S časopisjem smo preskrbeli letos 1047 obmejnih hiš, in sicer na Koroškem 284, na Štajerskem 314, na Primorskem 218, na Kočevskem 131 in na Ogrskem 100 hiš. Za to časopisje smo izdali 6023 K 68 h.

V svesti si, da vršijo veliko narodno delo, smo podpirali S. K. S. Z. v Celovcu in Gorici. Nadalje smo prispevali znatne svote za društvene domove v Št. Ilju v Slov. goricah, v Slivnici pri Mariboru, v Hajdinu pri Ptuj in v Železni Kapli. Vseh izdatkov za izobrazbo, društvene domove, gledališke odre, predavanja na narodni meji itd. je bilo v pretečenem letu 6183 K 77 h.

Za narodno gospodarstvo in za ohranitev slovenske zemlje smo izplačali 1000 K, za proučevanje narodno-obrambnega dela pa 290 K 20 h. Skrbeli smo tudi za delavstvo v zgornještajerskih industrijskih krajih in izdali v ta namen 510 K. Za skrb za izseljence se je izdalo 260 K.

Veliko akcijo je izvedla »Slovenska Straža« tudi z vpeljavo enotnega molitvenika po vseh obmejnih krajih. Tako smo preskrbeli beneškim Slovincem 1860 krasnih, trpečnih in lično vezanih molitvenikov, ki imajo posebno beneško prilogo. Na Koroško smo jih razposlali okoli 1200, na Ogrsko pa do slej 300. Nihče ne more oporekati, da so slovenski molitveniki za obmejne kraje velikanskega pomena, kajti dokler bo ljudstvo molilo v svojem materinem jeziku, toliko časa narodno še ni izgubljeno. Za molitvenike smo izdali 3108 K. Pripomniti pa moram, da so nam razni blagi dobrotniki izključno v ta namen darovali 1978 K.

Pri prodaji in nakupovanju posestev smo posredovali, kolikor je bilo mogoče. Radi splošne denarne krize pa žal v tem oziru nismo mogli doseči zaželjenega uspeha.

Delo naših narodnih nasprotnikov je označil neki vsenemški učenjak takole: »Zmagovalci ravnajo biološko pravilno, ako se trudijo, izpodrinivši tuji jezik in tujo narodnost. Zato nikakih spravnih poizkusov, ampak hladno gospodsko zavest, kar najbolj razvito moč in strogo omejevanje političkih pravic!« Ta načela, ki jih oznanja in izvaja naš narodni nasprotnik, so načela, kakor jih je izvajal Turek v lastno pogubo. Naše delo pa sloni na pravici in poštenosti in zato pa zaupamo tudi sami vase in našo končno zmago, zakaj s pravičnimi je Bog!

Tajnik Ivan Štefe

poroča: Že iz predsedstvenega poročila ste spoznali mnogostransko delo »Slovenske Straže« v preteklem tretjem poslovnem letu. To poročilo samo nekoliko izpopolnjujem. V preteklem poslovnem letu je imelo predsedstvo 18 sej, glavni odbor pa se je sešel štirikrat. Bilj smo tudi v preteklem letu v delavni zvezi z Jugoslov. strok. Zvezo in Rafaelovo družbo. V obeh odborih je zastopal odbor »Slovenske Straže« društveni tajnik.

Seje odbora »Slovenske Straže« so naložile pisarni obširne naloge, ki so se pomnožile še s prireditvijo velike efektne loterije in pa s tem, da je »Slovenska Straža« prevzela pisarniška dela za si- jajo uspehi katoliški shod, za kar je pripravljali odbor katoliškega shoda povrnili »Slovenski Straži« plače uradništva za tri mesece. To je bilo dvoje ogromnih del, pri katerih je bilo treba skrajnega napora, da ti dve veliki deli lahko zabeležimo v društveno kroniko kot časten uspeh naše pisarne.

»Blagoslov našega zaščitnika, blagoslov Slomškov je spremljal »Slovensko Stražo« ob nevarnem podjetju, ki ga je podvzela mlada in neizkušena,« tako je pisal »Narodnoobrambni Vestnik«, ko je poročal o efektini loteriji. Bilo je to res precej nevarno podjetje in mnogi so dvomili, se li bo posrečilo. Ali šli smo pogumno na delo, zaupajoč v božjo pomoč in pa naklonjenost našega ljudstva. Pokazalo se je zopet, da nas zaupanje v radodarnost slovenskega naroda, kadar gre za dobro stvar, ni varalo. Skoro povsod, kamor smo se obrnili, smo naleteli na odprta srca, in le tako je bil mogoč tako lep uspeh efektne loterije. Za razprodajo srečk smo imeli na razpolago le malo časa — komaj tri mesece — in vendar smo jih v tem kratkem času razpečali 59.824,

kljub temu, da so napadali in obrekovali našo loterijo, ki je bila prirejena v narodnoobrambne namene, po svojih listih našli plemeniti in kavalirski narodni bratje. Tisti ljubeznivi naši rodni bratje, ki pisarijo po svojih listih, da »Slovenska Straža« ne podaja računov o svojem delovanju, dasi izide vsako leto poročilo onjenem občnem zboru v 30.000 izvodi!

Pri razpečevanju srečk moramo posebno pohvalno omeniti naše vrle Mohorjane. Pokupili so 8646 srečk, in sicer kranjski 4254, štajerski 2179, primorski 1443, koroški 770. Naše katoliško narodno dijaštvo je razpečalo 3010 srečk. Zupanstva so pokupila 2525 srečk, in sicer kranjska 2086, štajerska 262, primorska 157, koroška 20. Hranilnice in posojilnice so vzele 1770 srečk, in sicer kranjske 1020, štajerske 570 in koroške 180.

Vsega skupaj je bilo prodanih na Kranjskem 38.577 srečk, na Štajerskem 10.897, na Primorskem 5620, na Koroškem 3294, po raznih drugih krajih 1436 srečk.

Značilno je, da je bila ogromna večina srečk pokupljena od revnih slojev našega ljudstva, in posebno velikega pomena je to, da niso kupovali srečk samo zato, da bi kaj zadeli, ampak zato, da s tem pomagajo »Slovenski Straži« pri njenem delu. In ravno ta idealni vnos med ljudstvom je naša moč, svetel trenutek v naših bojih, srečna bodočnost naše domovine.

Vsi štirje glavni dobitki so bili zadeti. Prvi glavni dobitek v vrednosti 5000 K je zadel Franciška Krašovec iz Št. Vida nad Cerknico, uboga žena s štirimi nepreskrbljenimi otroci, ko je bila v najhujši stiski. Drugi glavni dobitek v vrednosti 1000 K je zadel kmetški fant Urbas Franc iz Srednjih Jarš pri Domžalah. Tretji in četrti glavni dobitki v vrednosti po 500 K pa sta zadel Marija Pavlin, uslužbenka v župnišču v Hrušici v Istri, in Fr. Tratnik, cerkovnik v Št. Andražu pri Velenju na Štajerskem. Tudi dobitki po 100 K, 50 K, 20 K, 10 K in 5 K so bili skoro vsi zadeti.

Z dobitki je bil vsakdo zadovoljen. Prejeli nismo niti ene tozadevne pritožbe. »Slovenska Straža« ni šla pri dobitkih pod vrednost, kakor to delajo navadno nove druge loterije. S takim postopanjem si je »Slovenska Straža« le pomnožila ugled.

Denarni efekt loterije je bil zelo ugoden. Prinesla je 35.616 K 85 h čiste- ga dobička. S to vsoto je »Slov. Straža« ustanovila poseben loterijski sklad v podporo revnim otrokom, ki se upravlja popolnoma ločeno od ostalega društvenega premoženja. Do 30. junija t. l. se je od tega fonda porabilo 12.476 K 92 vin.

Lep uspeh prve loterije naj podvoji naše sile za drugo efektno loterijo »Slovenske Straže«, s katero pričnemo z novim letom. Naj tudi takrat dela z nami duh in blagoslov Antona Martina Slomška, ki naj vžge slovenska srca v darežljivosti in požrtvovalnosti, da podvojimo domovini lanski dar.

Pri tej priliki se moram z žalostjo spominjati nagle smrti enega naših požrtvovalnih mlajših mož, gospoda deželnega oficijala Avgusta Šelko, ki si je posebno za delo pri naši loteriji pridobil nepozabnih zaslug, omeniti pa moram s posebnim priznanjem tudi dela uradnika naše pisarne g. Cenčiča, ki je pokazal, da je mož na svojem mestu.

Kakor sem že omenil, je prevzela »Slovenska Straža« pisarniška dela za katoliški shod in pri tej priliki izvršila sklep občnega zbora v Celovcu, ki ji je naročil, da naj na prihodnjem katoliškem shodu napravi slavnost narodnih noš v Ljubljani. Bili ste vsi priče, kako je »Slovenska Straža« izvršila to svojo nalogo. O tem danes ne bom izpustil besedi, ker so uspehi naša priča. Poudarjam, da je ljudstvo sledilo klicem »Slovenske Straže« s tolikim navdušenjem, da za napravo narodnih noš iz društvene blagajne ni bilo treba izdati niti vinarja. »Slovenska Straža« bo skrbel, da zanimanje za narodne noše ne zamre, kajti prepričani smo, da tam, kjer kraljuje naša narodna noša, je dom starih naših šeg in stare naše slovenske poštenosti. »Slovenska Straža« hoče sedaj še preskrbeti za vzorna predavanja za ohranitev naših narodnih noš in za pregled in organizacijo vseh, ki imajo narodne noše. Izdali bomo knjigo v varstvo domačije.

Naša pisarna je prejela v preteklem poslovnem letu 848 pošiljatev, odposlala pa 11.511. V loterijski zadevi je prejela 2213 pošiljatev, odposlala pa 5086. Za katoliški shod je prejela 1246 pošiljatev, razposlala pa 5513. Skupno

je tedaj prejela 5307 poštnih pošiljatev, razposlala pa 22.100. Ves promet je tedaj znašal 27.417 točk.

Preteklo leto se je ustanovilo sedem novih podružnic, in sicer štiri na Kranjskem, dve na Štajerskem in ena na Koroškem. Na Goriškem, Tržaškem in v Istri se ni ustanovila nobena nova podružnica.

Po vposlanih izkazih imajo Kranjska 119 podružnic, 16 ustanovnih, 62 desetkronskih, 4876 rednih in 1627 podpornih članov. Štajerska 58 podružnic, 5 ustanovnih, 35 desetkronskih, 2967 rednih in 796 podpornih članov. Koroška 18 podružnic, 3 ustanovne, 7 desetkronskih, 538 rednih in 225 podpornih članov. Goriška 16 podružnic, dva ustanovna, 8 desetkronskih, 445 rednih in 178 podpornih članov. Tržaška 5 podružnic, 1 ustanovnik, 2 desetkronski, 216 rednih in 48 podpornih članov. Istra 2 podružnici, 54 rednih članov. Imamo tedaj 218 podružnic, 27 ustanovnih, 14 desetkronskih, 9096 rednih in 2888 podpornih članov. Poleg tega ima centrala še 72 ustanovnikov. Skupaj šteje tedaj »Slovenska Straža« 12.197 članov (lani 12.299). Upoštevati pa moramo, da 32 podružnic ni poslalo izkaza. Ako poprečno štejemo za vsako teh podružnic po 30 članov, dobimo skupno okroglo vsoto nad 13.000 članov.

Priznati moramo, da podružnice niso povsod tako delovale, kakor bi bilo želeli. Veliko je podružnic, ki še niso poslale prispevkov. Do teh podružnic se obrača vodstvo z nujno prošnjo, da takoj pobere članarino in jo odpošljejo centrali. Mnogo so vplivali na gibanje podružnic in na prispevke podružnic kot take veliki dogodki preteklega leta: Zbirke za balkanske ranjence, naša efektna loterija in darovi za katoliški shod. Da kljub temu nismo nazadovali, znači naše utrjeno stališče, ki nam zagotavlja prihodnje leto trden napredek. Obračamo se v tem oziru za pomoč posebno do naše akademične in neakademične mladine, da posveti svoje delo poživljenju obstoječih in ustanovitvi novih podružnic »Slovenske Straže«.

Naj bi poverjeniki družbe sv. Mohorja posvetili s primernimi govori in agitacijo svoje delo na celem slovenskem ozemlju tudi »Slovenski Straži«. Tako bi bila v vsaki slovenski župniji lahko podružnica »Slovenske Straže«.

Zmernostno gibanje v naši domovini naj se združi z delom za obmejne brate in mislim, da imajo naši možje in fantje še srca v svojih prsah in da se zganejo, ako se do njih pride z besedami, katere sem rekel na lanskem občnem zboru: Pol litra ali liter vina vsak na leto manj, pa tistih 50 vinarjev ali kronico »Slovenski Straži«, pa bode imeli zavest, da ste storili nekaj za rešitev svoje domovine, pa bo v vsaki župniji cvetela podružnica »Slovenske Straže«.

Z vsakim dnevom se delovanje »Slovenske Straže« bolj razširja, razširja se tudi delo drugih slovenskih narodno-obrambnih društev. In če gledamo silo, s katero narodni nasprotnik pritiska na nas, tedaj bi skoro mislil, da je to narodnoobrambno delo še vse preneznatno in da vsi, ki si trkajo na prsi, da so zavedni Slovenci in zavedne Slovenke, še ne store do svojega naroda polne svoje dolžnosti.

»Bridka žalost me prešine, ko se spominjam domovine,« tako je zaplakala duša slovenskega pesnika in tako plaka naša duša ob brezbriznosti tistih, ki bi uspeh našega dela lahko še pomnožili. Na bojišču stojimo. O žrtvah balkanskih pisali smo strani in strani slovenskih listov, in vendar so bile to žrtve samo enega leta, da se potem nemoteno in krepko brez tujega vpliva zopet razvije balkanski rod. Mi pa štejemo lahko vsak dan svoje narodne mrtvece. Padajo nam dan za dnevom koroških in štajerskih bojnih poljih, da se nikdar več ne vzbude k narodnemu življenju. Izgube naše narodne armade beležimo vsak dan v številkah našega izseljevanja. To je vsakodnevna naša bitka, ki slednji dan konča za nas z izgubami naših bratov in sester. To je nekrvavo, vsak dan izgubepolno naše bojno polje. Zato pa na eni strani vsi, ki smo še narodno živi, z gorkim srcem in mrzlo glavjo na delo, da odkopljemo ob mejah pobeljene naše grobove in da na njih zasadimo novo življenje. Najnujnejše pa nam je obratiti pozornost na žalostno točko našega izseljevanja, na katero naj merodajni krogi mislijo takoj, ne samo z resolucijami, ampak s primernimi protideli. Vsak dan, ki ga pri tem izgubimo, znači za nas veliko narodno izgubo. »Slovenska Straža« bo merodajne kroge bodrila in bo tudi svoje storila, da se v

tem oziru domovini reši, kar se rešiti da.

»Slov. Straža« si je — in s tem končam — v preteklem letu pridobila največje priznanje, ki si ga je pridobiti mogla, priznanje zadnjega slovenskega katoliškega shoda. Katoliški shod je naročil vsem poštenim Slovincem: »Katoliški shod priznava, da deluje »Slovenska Straža« plodonosno za katoliško in slovensko idejo in jo priporoča katoliškemu slovenskemu ljudstvu da jo materijemo in moralno vselej in povsod podpira.«

V letu 1914 dne 16. marca pa bo preteklo 500 let, odkar je bil na Gospodstvem polju umešen zadnji slovenski koroški vojvoda Ernst Železni. Še stoji naš prestol in okolu njega ni še tuji vihar ugonobil vsega slovenskega ljudstva. Zberimo naše delo v letošnjem letu ob tem prestolu. Nekateri teri trdijo, da so v trdnem kljubujočem njegovem kamnu zapisane besede: »Pravdo vdovi brani.« In ko bo »Slovenska Straža« v letošnjem letu storila vse, da slovensko ljudstvo dvigne ob tej 500letnici močan glas svojega obstoja, tedaj naj bo to obenem tudi koncentracija našega ljudstva okolu »Slovenske Straže« ki hoče braniti pravdo uboge vdove — slovenske domovine.

Blagajnik Anton Volta

poroča:

Podpor smo izplačali 34.925 K 87 v., za razne tiskovine smo izdali 440 K, »Narodno-obrambni Vestnik« 2023 K 20 vin., nabiralniki 600 K, za društveno blago smo izdali, in sicer za papir 813 K 56 vin., za slike 600 K, za kolke 421 K 40 vin., za razglednice 2442 K 58 vin., skupaj 4277 K 54 vin. Inventarja se je nakupilo za 2002 K 85 vin.; stroški predavanj so znašali 666 K 80 vin.

Društveno premoženje je znašalo 30. jun. t. l.: gotovina v blagajni 2626 K 17 vin., saldo pošne hranilnice 1613 K 32 vin., naloženega denarja je bilo 5449 K 90 vin., inventar 6343 K 1 vin., nabiralniki 1681 K 2 vin., društveno blago 8377 K 69 vin., vrednostni papirji 1000 K, dolžniki 884 K 43 vin., loterijski sklad 23.139 K 93 vin. Skupaj tedaj 51.115 K 47 vin. Lani je znašalo društveno premoženje 28.200 K 28 vin., letos se je tedaj zvišalo za 22.915 K 19 vin.

Vseh dohodkov je društvo v preteklem poslovnem letu imelo 90.528 K 75 v., stroškov 64.279 K 77 vin.

Državni poslanec dr. Anton Korošec izraža popolno zadovoljnost štajerskih Slovincov z delovanjem »Slovenske Straže«. Priporoča potujoče gospodinske tečaje za Koroško. Zeli, da bi »Slovenska Straža« z »Jugoslovansko strokovno zvezo« postavila na Štajersko delavno moč za delavskega tajnika, da se tako štajersko slovensko delavstvo organizira v »Jugoslovanski strokovni zvezi«.

Predsednik prof. Jarc omenja, da smo že v dogovoru za nastavljanje gospodinske učiteljice na Koroškem in da smo tudi z »Jugoslovansko strokovno zvezo« v dogovoru, da se izvrši želja voditelja štajerskih Slovincov.

V imenu »Zveze Orlov« pozdravlja dr. Adlešič. Otroci, ko odraste šoli, pride v razna društva, ki so mu večkrat nevarna v verskem in narodnem oziru. Zato je prav, da »Slov. Straža« posveča svojo pozornost ne samo šoli, ampak tudi našim fantom, ko odrastejo šoli. Fantje so v prvi vrsti poklicani za narodno delo. Zveza Orlov si je svesta ozke zveze s »Sl. Stražo«. Kolikor Orlov na meji, toliko narodnih stražarjev. Zato naj gre »Slov. Straža« roko v roki z Zvezo Orlov, da se tudi v obmejnih krajih razširi ta organizacija.

Dr. H o h n j e c iz Maribora izvaja: Podružnic »Slov. Straže« je še vse premalo; moglo bi jih biti veliko več. Žalibog, da tudi precej obstoječih podružnic spi. Mladina je najboljši narodno-obrambni delavec. Treba jo je pritegniti k sodelovanju, posebno Orle. Odbori podružnic bi se naj izpopolnili tudi s člani in članicami nabožnih društev. To narodni stvari gotovo veliko koristijo.

Tako poročilo o zadnjem občnem zboru »Slovenske Straže«. Kaj naj še do- tavimo: Vsek naročnik »Slovenskega Gospodarja« mora postati agitator za »Slovensko Stražo«! Vsek mora delovati na to, da se v njegovem kraju kmalu ustanovi podružnica »Slovenske Straže«! Koliko nam sovražni narodi žrtvujejo, da bi nas po- čili. Mi pa tudi bodimo toliko zavedni, da si vsak izmed nas nekaj na leto odtrga pri jedi in pijači in to da svoji domovini po »Slovenski Straži«! V boju smo, treba je domovini žrtev vseh Slovincov in Slovenk. Zato možje in mladeniči, žene in dekleta, povsod na delo za »Slov. Stražo«.